

של מזון מרוכז התקרבה ל-2 טון ובמקרים מסויימים אף עברה אותם. חלק ניכר של הפרות, בעיקר בין האמריקניות, הגיב בצורה ברורה על התוספת הזאת של מזון בכלל ושל מ"מ בפרט, דבר שמשך את הבוקרים לנסות מנות עוד יותר גדולות. כפי שכבר צוין בפרקים הקודמים עלתה תנובת החלב הממוצעת בעדרים שהנהיגו שיטה חדשנית זאת בהזנה. חלק של פרות עברו את ה-8,000 ק"ג חלב ואף הגיעו ל-9,000 ויותר, כמות תנובה שלא הכירו אותה קודם לכן אלא אצל פרות מצטיינות בודדות.

אם לנסות לסכם פרק זה, מותר להגיד שענף החלב היה אחד החשובים בפיתוח החקלאות המתקדמת בנגב ואחדים מעדרי הבקר של הנגב היו בין הראשונים שהנהיגו שינויים ניכרים בתנאי הממשק אשר הפכו לדוגמה אף ליתר אזורי הארץ.

המנה. הכמות השנתית המקובלת של מזון מרוכז בעדרים המבוקרים נעה בין 1,000-1,400 ק"ג לפרה ברמת תנובה סביב ה-4,000 ק"ג. בתנאי הזנה אלה היתה הצריכה היומית של חומר יבש, גם בתקופת השיא לאחר ההמלטה, לא יותר מאשר 12-13 ק"ג. רוב אנשי המקצוע בארץ היו בדעה, שבתנאי האקלים של הארץ אין לשאוף ליותר. מסיבות שונות, בעיקר משקיות וכלכליות (מים, קרקע ומחיר יחידת המזון), ניסו בכמה ממשקי הנגב לשנות את תפריט הפרות על ידי הגדלה ניכרת של חלק המזון המרוכז במנה. התגובה לתוספת זו של מזון מרוכז היתה ממש דרמטית. הצריכה היומית של חומר יבש גדלה באופן ניכר ולכל ק"ג חומר יבש היה ערך אנרגטי גבוה בהרבה. פרות מרובות תנובה אכלו אחרי ההמלטה 8-10 ק"ג מזון מרוכז ביום לעומת 4-6 ק"ג שנחשבו אז כמקסימום רצוי, בכדי לא לגרום לזקזק בריאותי וניצול יתר של הפרות. המנה השנתית

הסטנדרט לעתודות וקצת רקע תאורטי
ד"ר ראובן בר-ענן

הנתונים של ספר העדר שלנו, בערך חצי מהסטיה בתחלובה אחת חוזר בתחלובות הבאות והחצי השני הוא מקרי. מסיכום של 2 תחלובות, חיזוי החזרה הוא $\frac{2}{3}$ מהסטיה הממוצע, ומשלוש תחלובות - $\frac{3}{4}$. לפי כך חיזוי החזרה בתנובה של פרה שאושרה לפי המינימום הוא אצל מבכירה 1,250 ק"ג ($0.5 \times 2,500$), 2 המלטות - 1,333 ק"ג ($0.5 \times 2,500$), 3 המלטות - 1,375 ק"ג ($0.75 \times 4,000$), לכאורה דרישות גדולות יותר מפרות מבוגרות, אולם אין זה כך. פרה בהמלטה 2 מניבה 12% חלב יותר ממבכירה ובהמלטה שלישית - 18% יותר. לכן בממוצע הדרישה משתיים ומשלוש המלטות צריכה להיות גדולה ב-6% ו-10%, כלומר השוויון התיאורטי הוא 1,250, 1,325, 1,375.

בערך $\frac{1}{2}$ מחיזוי החזרה של פרה הוא המטען הגנטי שלה ואילו החצי השני הוא יציבות לא תורשתית.

ועדת ספר העדר החליטה על סטנדרטים חדשים לאישור עתודות. הקריטריונים לאישור הם שלושה:

1. ההפרש בחלב 3.3% שומן (חמ"מ) מתוקן ל-365 ימי כלכלה לפי מספר התחלובה, גיל וחודש ההמלטה ומספר ימי ריק. הפרש זה מופיע בדף ספר העדר במשבצת: הפרש חש"מ (חלב שנתי מתוקן);
2. האומדן הגנטי;
3. המבחן למבנה הגוף.

★

1. המינימום החדש בהפרש חש"מ לאישור עתודה הוא:

מבכירה - 2,500 ק"ג חמ"מ;
ס"ה של 2 תחלובות - 4,000 ק"ג;
ס"ה של 3 תחלובות - 5,500 ק"ג.

דרישות אלו מבוססות על חיזוי ההזנה. לפי

לשם אחד המושגים יודפס בתוכנית החדשה האומדן הגנטי המודפס כעת בדף ספר העדר. אומדן התורשה של הפרה הוא החיזוי הגנטי בבנות, כלומר זהו המושג המקביל למבחן פר. אצל פרה ישארו איפוא 2 מושגים: חיזוי החזרה ואומדן התורשה. כאן ניתן לשאול: למה 2 מושגים לדבר אחד?

חיזוי החזרה הוא הקריטריון הטוב ביותר לסלקציה בין פרות, ואילו אומדן התורשה עשוי להיות הקריטריון הטוב ביותר לסלקציה בין עגלות ועגלים. אומדן התורשה נותן משקל רב למבחן אב הפרה ואם היינו בוחרים עתודות רק לפי אומדן התורשה היינו מגיעים לאוכלוסיה של עתודות, שרובן אחיות בנות פרים ספורים. בגלל המימדים המצומצמים של אוכלוסיתנו אנו חייבים לתת משקל רב יחסית לחיזוי החזרה, ובמלים אחרות, לבנות מצוינות של פרים שאינם הכי מצטיינים.

3. המינימום למבחן גופני הוא שאין תכונה שלילית, כגון: גוף קטנטן, עטין גדול מימדים או מיקום פטמות המקשה על החליבה.

מכאן שחיזוי חזרה של 1,300 ק"ג הוא אומדן גנטי של 650 ק"ג. פרה מורשה מחצית המטען הגנטי שלה לבן או לבת, כך שהחיזוי הגנטי של בן או בת של פרה עם 1,300 ק"ג חיזוי חזרה הוא 325 ק"ג.

בתוכנית המחשב החדשה ידפסו אצל כל פרה בדף ספר העדר את חיזוי החזרה שלה. המבחן של פר הוא החזוי הגנטי של בנותיו, כך שחיזוי החזרה של פרה של 1,300 ק"ג שווה למבחן פר של 325 ק"ג. בת לפר ולפרה כאלה חזויה לתת 650 ק"ג חמ"מ יותר מבת של הורים עם הפרש חזוי של אפס. בן מזיווג כזה חזוי להיות שווה לאביו.

2. המינימום לאומדן גנטי לעתודה הוא 650 ק"ג. זהו ערך מקביל למינימום בהפרש חש"מ. האומדן הגנטי מבוסס על צרוף לפי נוסחה של מבחן האב של הפרה וחיזוי החזרה שלה. לפרות עם חיזוי חזרה בהתאם לסטנדרט, ובנות אב עם מבחן חיובי יהיה אומדן גנטי גבוה בהרבה מהמינימום המבוקש. המינימום לאומדן גנטי בא לתבוע חיזוי חזרה גבוה בהרבה מבנות פר עם מבחן שלילי.

טכנולוגיות שנות ה-2000

לשרות לקוחותינו

אליב -

שרותים חקלאיים בע"מ, הנה החברה היחידה שכל אנשי השרות שלה מצוידים במכשירי קשר בהם ניתן לאתרם ולהזמין בכל שעות היממה במשך 7 ימים בשבוע.

חייג לטלפונים:

03-291251

04-251746

והודעתך תגיע מיד לאנשי אליב

★ ציוד אוטומציה לרפת.

★ ציוד גומי (צנרת וביטנות) למכוני חליבה.

★ ציוד חצי וטרינרי לטיפול בפרות.

אליב שרותים חקלאיים בע"מ

משרד ראשי: הדריעם, ת.ד. 684 נתניה, 053-25871; סניף דרום כפר-סידקין

03-908269; סניף צפון, מגדל העמק רח' הנשיאים 3.